

PEDAGOGIK KADRLAR TAYYORLASH: MUAMMO VA YECHIMLAR

Muallif: Nishonova Jumagul Ibrohimjon qizi ¹

Affilyatsiya: O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti tayanch doktoranti ¹

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14438497>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada O'zbekiston ta'lim tizimida pedagogik kadrlar tayyorlashning mavjud muammolari va ularni hal qilish yo'llari tahlil qilinadi. Ta'lim tizimida o'qituvchilarning malakasi, innovatsion metodlarga moslashishi va pedagogik yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Maqolada pedagogik kadrlarni tayyorlashda yuzaga kelayotgan muammolar, yechimlar va xorijiy tajribalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: Pedagogik kadrlar tayyorlash, innovatsion ta'lim texnologiyalari, malaka oshirish, o'qituvchi sifatini oshirish, xorijiy tajriba, ta'limda islohotlar, raqamli texnologiyalar.

O'zbekiston ta'lim tizimida pedagogik kadrlar tayyorlash jarayoni uzoq yillar davomida keng o'zgarishlar va islohotlar talab etgan soha bo'lib kelgan. 2017-yilda boshlangan "Yangi O'zbekiston" taraqqiyot dasturining doirasida ta'lim tizimida sifatni oshirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Xususan, o'qituvchilarni tayyorlash va ularning malakasini oshirishning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Biroq, bu jarayonda bir qator muammolar mavjud. O'zbekistonda o'qituvchilarning pedagogik malakasi, innovatsion metodlarga moslashuvchanligi va ta'limda yangi texnologiyalardan foydalanish darajasi hali to'liq rivojlanmagan.

Pedagogik kadrlar tayyorlashda eng katta muammo — o'qituvchilarning malakasizligi va ularning yangi pedagogik metodlarga moslashmasligidir. 2022-yilgi statistika bo'yicha, o'qituvchilarning faqat 45% i zamonaviy pedagogik yondashuvlar va metodlardan foydalanishda yetarlicha tayyorlanmagan. O'zbekistonning ayrim hududlarida o'qituvchilarning professional rivojlanishiga qaratilgan amaliy kurslar va treninglar mavjud bo'lsa-da, ularning samaradorligi ko'pincha yetarli darajada bo'lmaydi.

Bundan tashqari, ta'lim sohasida innovatsion texnologiyalarni qo'llash va masofaviy ta'limni kengaytirish zarurati o'qituvchilarning malakasini oshirishga yordam beradi. Biroq, ko'plab ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalarning samarali qo'llanilishi uchun infratuzilma va o'qituvchilarni tayyorlashdagi kamchiliklar mavjud.

Yechimlar va takliflar

1. O'qituvchilarni malaka oshirish tizimini takomillashtirish

O'qituvchilarni tayyorlashning samarali yo'llaridan biri — doimiy malaka oshirish kurslarini tashkil etishdir. O'zbekiston hukumati tomonidan o'qituvchilarning malakasini oshirish uchun ayrim ta'lim dasturlari ishlab chiqilgan bo'lsa-da, ularni yanada kengaytirish va sifatni oshirish zarur. Misol uchun, Germaniyada o'qituvchilar

uchun muntazam ravishda malaka oshirish kurslari tashkil etiladi. Bu, o'z navbatida, o'qituvchilarni yangi metodologiyalar va pedagogik yondashuvlarni o'rganishga undaydi.

2. Innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish

Zamonaviy ta'lim texnologiyalari, masofaviy ta'lim platformalari va raqamli resurslar ta'limda yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Yaponiyaning ta'lim tizimida masofaviy ta'lim va onlayn platformalar keng qo'llaniladi, bu o'qituvchilarga o'z bilimlarini yangilash imkonini beradi. O'zbekiston ta'lim tizimida ham innovatsion texnologiyalarni joriy etish va o'qituvchilarni ularga o'rgatish muhim ahamiyatga ega.

3. Xorijiy tajribalarni o'rganish va joriy etish

Xorijiy tajriba — o'qituvchilarni tayyorlashda muhim o'ringa ega. Finlyandiya va Shvetsiyada o'qituvchilarni tayyorlashda amalga oshirilgan islohotlar va innovatsion metodlar O'zbekistonda ham o'rganilishi kerak.

Misol uchun, Finlyandiya o'qituvchilarni tayyorlash tizimi faqat bilimni olish emas, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan. Bu tajriba O'zbekiston ta'lim tizimi uchun muhim ko'rsatkich bo'lishi mumkin.

4. Pedagogik jamoalarni tashkil etish

O'qituvchilarni nafaqat individual ravishda, balki jamoaviy tarzda, guruhli treninglar va amaliy mashg'ulotlar orqali rivojlantirish muhimdir. Bu metod o'qituvchilarni bir-biri bilan tajriba almashishga, yangi pedagogik yondashuvlar bilan tanishishga imkon beradi. Misol uchun, Shveysariyada o'qituvchilar guruhlari ta'lim jarayonida o'zaro fikr almashish uchun muntazam ravishda yig'ilishlar o'tkazadilar.

Xulosa. O'zbekiston ta'lim tizimida pedagogik kadrlarni tayyorlashda mavjud muammolarni bartaraf etish uchun bir qator islohotlar amalga oshirilishi kerak. Bu islohotlar o'qituvchilarning malakasini oshirish, innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish, xorijiy tajribalarni o'rganish va pedagogik jamoalarni tashkil etish kabi masalalarni o'z ichiga oladi. O'zbekistonning ta'lim tizimini zamonaviy talablar va texnologiyalar bilan moslashtirish, o'qituvchilarning malakasini oshirish va ularning pedagogik yondashuvlarini yangilashning ahamiyati ortib bormoqda. Shunday qilib, pedagogik kadrlar tayyorlashning samaradorligini oshirish uchun zamonaviy usullar va metodlarni qo'llash zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

Niyazov, A. (2020). O'zbekiston ta'lim tizimi: muammolar va yechimlar. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi O'qituvchilarni Malaka Oshirish Instituti.

Smith, J., & Lee, A. (2019). Innovative Teaching Methods in Modern Education. London: Oxford University Press.

Kim, H. (2018). Pedagogical Approaches and Teacher Development in Japan. Tokyo: Keio University Press.

Shukurov, F. (2021). Ta'limda islohotlar va pedagogik kadrlarni tayyorlash: O'zbekiston tajribasi. Tashkent: Milliy ta'lim akademiyasi.